

ခေါင်းဆောင်များအတွက် “အသိပညာစီမံခန့်ခွဲမှု”

နိဒါန်း

ယခုခေတ်သည် အသိပညာခေတ် (Knowledge Age) ဖြစ်သည်။ လွယ်လွယ်ပြောရလျှင် ပညာခေတ်ဖြစ်သည်။ ပညာခေတ်ဆိုသည်မှာ လူ့ဘောင်လောကတွင် ရှိရှိသမျှသော လုပ်ငန်းဆောင် တာအားလုံး၊ အတွေးအခေါ် အယူအဆအားလုံးသာမက ဘာသာရေး၊ လူမှုရေး၊ သားသမီးရေး၊ ကိုယ်ရေး ကိုယ်တာ ကိစ္စဝိစ္စများပါမကျန် အစစအရာရာ အသိပညာကသာ လွှမ်းမိုးနေပြီး အသိပညာကသာ အဆုံးအဖြတ်ပေးနေသော ခေတ်ကာလကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။

ဤသို့ဖြစ်လျှင် အသိပညာဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်းဟု မေးဖွယ်ရာရှိပါသည်။ တစ်တန်းနှစ်တန်း မှစ၍ ဝိဇ္ဇာဘွဲ့၊ သိပ္ပံဘွဲ့၊ မဟာဘွဲ့၊ ပါရဂူဘွဲ့များရသည်အထိ သင်ကြားတတ်မြောက်ရသော အတန်း ပညာရေးကိုသာ အသိပညာဟု ခေါ်ပါသည်ဆိုလျှင် ပညာခေတ်၏အသိပညာတန်ဖိုးကို ကောင်းစွာအကဲ မခတ်တတ်သေးဟု ဆိုချင်ပါသည်။

အသိပညာ (Knowledge) ၌ အကြောင်းအရာနှစ်ခု ပေါင်းစပ်ပါဝင်နေပါသည်။ သတင်း အချက်အလက် (Information) နှင့် အတွေ့အကြုံ (Experience) ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ ပညာခေတ်တွင် အသိပညာအရည်အချင်းသည် ဘွဲ့လက်မှတ်များပေါ်တွင် မူမတည်ပါ။ သက်ဆိုင်သောသတင်း အချက် အလက်များကိုစုစည်းထားနိုင်စွမ်းနှင့် စုစည်းရရှိသော သတင်းအချက်အလက်များကို ထိရောက်အကျိုးရှိ စွာ သုံးစွဲနိုင်စွမ်းသည့် အတွေ့အကြုံပေါ်တွင် မူတည်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ အသိပညာရှာမှီးခြင်း သည် သက်ဆိုင်သော ဝန်းကျင်တစ်ခုအတွက် အသုံးတည့်စေမည့် သတင်းအချက်အလက်များကို အတွေ့အကြုံ များနှင့် ဘယ်လိုပေါင်းစပ်၍ သိမ်းဆည်းထားနိုင်မလဲ ဆိုသည့် အလုပ်ပင်ဖြစ်ပါသည်။

ယင်းသို့သိမ်းဆည်းရသည့်အလုပ်ကို စီမံခန့်ခွဲနိုင်လျှင် ကျွန်ုပ်တို့သည် အဖွဲ့အစည်း၏ဖွံ့ဖြိုးတိုး တက်မှုကို အာမခံနိုင်စွမ်းရှိလာမည်မှာ မလွဲဧကန်ဖြစ်ပါသည်။

အသိပညာစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း

ကျွန်ုပ်တို့သည် ပညာခေတ်အကြောင်း အပြောများသော်လည်း အသိပညာစီမံခန့်ခွဲမှု (knowledge Management) အကြောင်းဖော်ထုတ်မှုအားနည်းနေကြသေး၏။ ကမ္ဘာပေါ်တွင် ၁၉၈၇-ခုနှစ် မှစ၍ အသိပညာစီမံခန့်ခွဲမှုအကြောင်း တစ်စထက်တစ်စ အပြောများလာကြသည်။ နီးနှောဖလှယ်ပွဲများ၊ ဆွေးနွေးပွဲများ၌ အသိပညာစီမံခန့်ခွဲမှု အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းဖော်ပြချက်ကို အမျိုးမျိုးရှင်းလင်း ဖော်ပြခဲ့ကြ သည်။

စောစောပိုင်းကာလ ရှင်းလင်းဖော်ပြချက်များသည် နည်းပညာကိုသာ ဗဟိုပြုသော ရှင်းလင်း တင်ပြချက်များ (Technology-centric Interpretations) ဖြစ်ကြ၏။ ယင်းဖော်ပြချက်များမှ အချို့ကို ကောက်နုတ်ဖော်ပြရသော်

“အသိပညာစီမံခန့်ခွဲမှုသည် အတွင်းသန္တာန်၌ ကိန်းအောင်းနေသော အသိပညာကို ပေါ်လွင်လာ အောင် ဖော်ထုတ်၍ ကျယ်ပြန့်စွာ သုံးစွဲခွင့်ရရှိအောင် ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပြီး တီထွင် ဖန်တီးမှု များ တိုးတက်မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်သော နည်းပညာဖြစ်သည်”

“အသိပညာကို သိမ်းဆည်းခြင်း၊ ဖြန့်ဝေခြင်းနှင့် ထိရောက်စွာအသုံးပြုခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်”

“အသိပညာကိုဖန်တီးခြင်း၊ ရှာမှီးခြင်း၊ လွှဲပြောင်းပေးအပ်ခြင်းနှင့် အသစ်ဖြစ်ပေါ်လာသော အသိ ပညာနှင့် ထိုးထွင်းသိမြင်မှု (Insight) တို့ကို ရောင်ပြန်ဟပ်သည့် အဖွဲ့အစည်း၏အပြုအမူ ပြောင်းလဲ တိုးတက်လာခြင်း”

“သတင်းအချက်အလက်သုံးစွဲသူများက ၎င်းသတင်းအချက်အလက်များအပေါ် ဘယ်လိုစဉ်းစား တွေးခေါ်သည်။ ဘာကြောင့် ထိုသို့စဉ်းစားတွေးခေါ်ရသည်။ သူတို့သိသည်ဆိုသော အကြောင်းအရာ များကို ဘယ်လောက်ထိ သိသည်။ သူတို့ထံတွင် အသိပညာနှင့် အတွေးအခေါ်ဘယ်လောက်ရှိသည်။

အခြားသူများနှင့် အပြန်အလှန်ဆက်စပ်ဆောင်ရွက်ရာ၌ မည်သို့မည်ပုံဆုံးဖြတ်ချက်ချသည်တို့ကို ဖော်ထုတ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်” ဟူ၍ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၀၀-ပြည့်နှစ်နောက်ပိုင်း မကြာသေးမီကာလအတွင်းက ထုတ်ဝေခဲ့သော စာအုပ်/စာစောင်များ၌မူ အသိပညာစီမံခန့်ခွဲမှုကို အောက်ပါအတိုင်း ပြောင်းလဲဖွင့်ဆိုထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

“ပတ်ဝန်းကျင်တို့၏ပြောင်းလဲမှုသည် ယခုအချိန်တွင် တစ်ဆက်တစ်စပ်တည်း ဖြစ်မနေတော့ဘဲ အပိုင်းလိုက်အပိုင်းလိုက် ပြောင်းလဲလာလျက်ရှိနေကြချေပြီ။ ဤအခြေအနေမျိုးအောက်တွင် အဖွဲ့အစည်း၏ နေသားတကျရှိမှု၊ ရှင်သန်မှုနှင့် ပြည့်ဝမှုတို့အတွက် အသိပညာစီမံခန့်ခွဲမှုကသာ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်တင်းပေးနိုင်ပေသည်။ အထူးသဖြင့် သတင်းနှင့်အချက်အလက်များကို အစီအစဉ်တကျ ပြုလုပ်နိုင်စွမ်း (Processing Capacity Of IT) နှင့် လူသားတို့၏ ဆန်းသစ်တီထွင်ဖန်တီးနိုင်စွမ်း (Creative & Innovative Capacity of Human Beings) တို့ကိုစည်းဝါးကိုက်ညီ ပေါင်းစပ်အားထုတ်ခြင်း စွမ်းအား (Synergistic Combination) ဖြစ်လာရအောင် အသိပညာစီမံခန့်ခွဲမှုကသာ လုပ်ဆောင်ပေး နိုင်ပါသည်”

“ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် အသိပညာဂေဟဗေဒ (Knowledge Ecology) ဆက်နွယ်မှု သဘောတရားအရ ကျွန်ုပ်တို့သည် အနာဂတ်ကာလတွင် သတင်းနှင့်အချက်အလက်များ အစီအစဉ်တကျပြုလုပ်နိုင်စွမ်းနှင့်လူသားတို့၏ ဆန်းသစ်တီထွင်ဖန်တီးနိုင်စွမ်းတို့မှ စည်းဝါးကိုက်ညီအားထုတ်မှုရလဒ် (Synergy) ကို ခံစားလာကြရပေလိမ့်မည်။”

“အသိပညာစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုသည်မှာ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု၏ လက်ဆုပ်လက်ကိုင်မပြုနိုင်သော ကျွမ်းကျင်လိမ္မာမှုအရည်အချင်းမှ တန်ဖိုးရှိသော ရလဒ်ပေါ်ထွက်လာစေရန်အတွက် ဖန်တီးရယူသော အတတ်ပညာပင် ဖြစ်သည်။”

ဆယ်စုနှစ်နှစ်စုစာမျှပင် မရှိသေးသော အချိန်ကာလအပိုင်းအခြားအတွင်းမှာပင်လျှင် အသိပညာစီမံခန့်ခွဲမှုအပေါ် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များသည် ဤရွေ့၍မျှ ပြောင်းလဲသွားခြင်းကို ထောက်ရှုလိုက်သော် “ယခုကာလတွင် အသိပညာသည် တဖြည်းဖြည်းချင်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာနေခြင်းမဟုတ်၊ နေ့ချင်းညချင်း တိုးတက်လာနေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် အလွန်လျင်မြန်သော အရှိန်အဟုန်ဖြင့် တိုက်ခတ်နေသည့် ပညာရေးလေ့အလျင်တစ်ခုအတွင်းမှာ ရောက်ရှိနေကြပြီ” ဆိုသည့်အချက်ကို ခံစားမိကြပါလိမ့်မည်။ ဆင်ခြေအမျိုးမျိုးပေးကာ အပြောင်းအလဲပြုလုပ်ရေး တုံ့နေ့နေ့၍မဖြစ်ပါ။ ပြင်းထန်သော လေ့အလျင်အောက်တွင် ခြေစုံရပ်နေပါက မှောက်ထိုးလဲရုံသာရှိပါမည်။ တက်စုံရွက်စုံဖွင့်၍ လိုရာခရီးအပြီး နှင်ရမည့်အချိန်ဖြစ်သည်။

လျင်မြန်စွာ ပြောင်းလဲတိုးတက်နေသော ပညာရေးအလျင်ကို ထိရောက်စွာ အသုံးပြုနိုင်လျှင် လူလူချင်းကွာခြားခြင်း ကျဉ်းမြောင်းသွားပါလိမ့်မည်။ အဖွဲ့အစည်းအချင်းချင်း ဖွံ့ဖြိုးခြင်းထိစပ်လာပါလိမ့်မည်။

ခေါင်းဆောင်သည် လေ့အလျင်နှင့်တူသော အသိပညာကို ကျွမ်းကျင်စွာ စီမံခန့်ခွဲနိုင်ရမည်။ ရေလှိုင်းနှင့်တူသော အခက်အခဲအတားအဆီးများကို ရဲရင့်စွာ ဖြတ်ကျော်နိုင်ရမည်။ လေ့နှင့်တူသော မိမိအဖွဲ့အစည်းကို မှန်ကန်သောလမ်းကြောင်းအတိုင်း ပဲ့ကိုင်ထိန်းကျောင်းနိုင်ရမည်။ ပြိုင်ဘက်လေ့များနှင့်တူသော အခြားအဖွဲ့အစည်း၏အခြေအနေကို အကဲခတ်ရင်း မိမိအဖွဲ့အစည်း၏စွမ်းဆောင်ရည်ကို မြှင့်တင်ပေးနိုင်ရမည်။

အသိပညာကို ဘာကြောင့်စီမံခန့်ခွဲရသလဲ

ယခုအချိန်ထိ ကျွန်ုပ်တို့သည် စကြဝဠာကြီးအကြောင်း ကောင်းကောင်းမသိရှိကြသေးပါ။ သို့ရာတွင် အသိပညာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုသည် ယခုနှုန်းသာ ဆက်လက်တိုးတက်နေလျှင် လာမည့် ဆယ်စုနှစ်အနည်းငယ်အတွင်းမှာပင် စကြဝဠာကြီးအကြောင်း ပြည့်စုံစွာနားလည်နိုင်တော့မည်ဟု ပညာရှင်များက မျှော်မှန်းထားကြသည်။ စကြဝဠာ၏သဘာဝသည် ပုံမှန်အတိုင်းသာရှိနေပြီး လူသားတို့၏အသိပညာ

တိုးတက်မှုသည် ယခုအရှိန်အဟုန်ဖြင့် ခရီးနှင့်နေလျှင် တစ်နေ့တစ်ချိန်၌ ကျွန်ုပ်တို့သည် စကြဝဠာ အကြောင်း ပိုမိုပြည့်စုံကောင်းမွန်သော ကြိုတင်ခန့်မှန်းချက်များနှင့် ခြုံငုံဖော်နိုင်သော သဘောတရားများ ဖော်ထုတ်နိုင်မည်မှာ မလွဲချေ။ သို့ရာတွင် အသိပညာနယ်ပယ်သည် စကြဝဠာကဲ့သို့ ပုံမှန်အတိုင်း မဟုတ်။ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများသည် အားလုံးတစ်ပြေးညီမဟုတ်သလို တစ်ညီတစ်ညွတ်တည်း အချိုးညီ တိုးတက်မှုမျိုးလည်းမဟုတ်ပါ။ အသိပညာဖွံ့ဖြိုးမှုများသည် တက်ကြွအားကောင်းသော်လည်း တစ်ဆက် တစ်စပ်တည်းမဟုတ်သော လက်တွေ့တိုးတက်မှုမျိုး (Dynamically discontinuous) ဖြစ်သည်။

တစ်ဆက်တစ်စပ်တည်းမဟုတ်သော တိုးတက်မှုမျိုးဖြစ်၍လည်း ဤကာလသည် စိတ်ဝင်စား စရာကောင်းသလောက် ကြောက်လန့်စရာလည်း ကောင်းနေသေးသည်။ မသိလျှင်တော့ ကြောက်ကြမည် မဟုတ်ပါ။ သိပါလျှင်ကြောက်တတ်လာပါလိမ့်မည်။ ရှေးရိုးစဉ်လာ သင်ကြားရေးစနစ်များ၊ သတင်းစနစ် များ၊ ကွပ်ကဲထိန်းချုပ်မှုစနစ်များနှင့် လုပ်ဆောင်မှုစနစ်များ၏ သဘောသဘာဝအတော်များကို မျက်မှောက်ခေတ် အသိပညာနယ်ပယ်၌ ငြင်းပယ်ထားပြီး စဉ်ဆက်မပြတ် လေ့လာသင်ယူခြင်း၏တန်ဖိုးကို မြှင့်တင်ထားပါသည်။ မသင်ယူသူတို့သည် ဘာမျှမလုပ်တတ်၊ မကိုင်တတ်လောက်အောင် အသိပညာ အရာ၌ အပြတ်အသက်နောက်ကျကျန်ခဲ့ပေလိမ့်မည်။ အသိပညာ၏အားကောင်းသော ပြောင်းလဲခြင်း များနှင့် ခက်ခဲရှုပ်ထွေးလှသော လက်ငင်းပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေတို့သည် ရှေးရိုးစဉ်လာပါ စနစ်ဟောင်း များကို အမြဲစိန်ခေါ် အနိုင်ယူဖယ်ရှားရှင်းလင်းနေပေလိမ့်မည်။ အတိတ်ကာလပညာရှင်များသည် ဆက် လက်ဆည်းပူးလေ့လာမှုမရှိလျှင် မျက်မှောက်ခေတ်၌ အသုံးတည့်လိမ့်မည်မဟုတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ် တို့သည် ဆက်လက်ဆည်းပူးလေ့လာရန် စာပေဖတ်ရှုခွင့်မရဘဲ နေရခြင်း၏ ကြောက်စရာကောင်းသော အဖြစ်ကို နားလည်သဘောပေါက်ကြရန် လိုပါသည်။

စနစ်သစ်များက စနစ်ဟောင်းများကို အမြဲစိန်ခေါ်နေပြီး ဖယ်ရှားရှင်းလင်းနေခြင်းသည်ပင်လျှင် ကျွန်ုပ်တို့အား လုပ်ငန်းနယ်ပယ်အသီးသီး၌ စဉ်းစားတွေးခေါ်မှုနည်းလမ်းအသစ်များကို ပေါက်ဖွားလာရ အောင် မြေဆီဩဇာဖြည့်တင်းပေးနေသည့် သဘောလည်းဖြစ်နေပေသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ဆိုင်ဗာနယ် အခြေခံပေါ်ထွန်းလာသော ဖြစ်စဉ်များ (Cyber space-based emergent phenomena) သည် အစိုးရ ဌာနများ၊ စာသင်ကျောင်းများ၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသာမက ကမ္ဘာ့အဖွဲ့အစည်းအနွဲ့အပြား ပေါ်သို့ ကျယ်ပြန့်စွာ အကျိုးသက်ရောက်မှုများ ရှိနေပြီး ၎င်းသက်ရောက်မှုများမှတစ်ဖန် စဉ်းစားတွေး ခေါ်မှု အယူအဆသစ်များ အမြဲမပြတ်ဆက်လက်ထွက်ပေါ်လာနေသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ထိုသို့ အချိန်နှင့်အမျှ တိုးပွားလာနေသော အယူအဆသစ်များမှ ပွင့်လင်းတိကျပြည့်စုံသည့် အသိပညာ (Explicit Knowledge) များကို စုစည်းရန်၊ မှတ်တမ်းတင်ရန်၊ ဖွဲ့စည်းရန်၊ စစ်ယူရန်၊ ခွဲခြားစိတ်ဖြာရန်၊ ပြန်လည်ထုတ်လုပ်ရန်နှင့် ဖြန့်ချိဝေငှရန်တို့အတွက် ကျွန်ုပ်တို့သည် အသိပညာစီမံ ခန့်ခွဲမှုစနစ်များကို အသုံးပြုရန် လိုအပ်ပေသည်။ ယင်းပွင့်လင်းတိကျပြည့်စုံသော အသိပညာ၌ စာရွက် စာတမ်းအထောက်အထားများ၊ စာရင်းအင်းမှ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် ကွန်ပျူတာမှတ်တမ်းအတွင်း သို့ လျှောင့်ထားသော အချက်အလက်များအားလုံးပါဝင်ပါသည်။ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုအား ချောချောမွေ့မွေ့ လည်ပတ်နိုင်ရန်အတွက် ယင်းသတင်းအချက်အလက်များကို အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် နှင့် လွယ်လွယ်ကူကူရယူသုံးစွဲနိုင်အောင် စီစဉ်ပေးထားရပါသည်။ ထိုသို့လုပ်ဆောင် ပေးနိုင်မှုအပေါ်တွင် မူတည်၍သာ အသိပညာစီမံခန့်ခွဲမှု စနစ်တစ်ခု၏ တန်ဖိုးသည် တည်ရှိနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အဖွဲ့အစည်းများတွင် ပွင့်လင်းတိကျပြည့်စုံသော အသိပညာအပြင် တိတ်တိတ်ပုန်းအသိပညာ (Implicit or Tacit Knowledge) လည်းရှိနေမည်ဖြစ်ပါသည်။ ပုံမှန်နည်းလမ်းမဟုတ်သည့်အပြင် မှတ်တမ်းတင်ထားခြင်းလည်းမရှိသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုများသည် တိတ်တိတ်ပုန်း အသိပညာ၌ ပါဝင်ကြပါသည်။ ခေါင်းဆောင်များသည် လက်အောက်ဝန်ထမ်းများ၏ အရည်အသွေးကို

အကဲဖြတ်ရာ၌ ၎င်းတို့သည် အလုပ်အကိုင်များကို ဘယ်လိုအသိပညာမျိုးဖြင့် အကောင်အထည်ဖော် နိုင်ခဲ့ကြသည်ဆိုသည့်အချက်ကို အဓိကထား သုံးသပ်ကြလေ့ရှိပါသည်။

လက်အောက်ဝန်ထမ်းများအပိုင်းမှ ကြည့်လျှင်လည်း မိမိတို့၏ကျွမ်းကျင်လိမ္မာမှုအသိပညာကို အခြားသူများအား ခွဲဝေပေးရန် မလိုလားကြပါ။ ဖြစ်နိုင်သမျှ တစ်ဦးတည်းမူပိုင် လုပ်ထားလိုကြသည်။ ယင်းအသိပညာကြောင့်ပင် မိမိနှင့်အခြားသူများ ကွာခြားနေခြင်းဖြစ်ပြီး မိမိ၏တန်ဖိုးဩဇာကို တိုးတက် စေခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ခံစားသိရှိနေကြ၏။ ဝန်ထမ်းများ၌ ထိုသို့တိတ်တိတ်ပုန်းအသိပညာများ စွဲကပ်နေ ခြင်းသည် အမှန်စင်စစ် အဖွဲ့အစည်း၏ခံနိုင်ရည်ရှိမှုကို ကျဆင်းစေသည့် ဆိုးကျိုးများ ဖြစ်ပေါ်လာစေနိုင် ပါသည်။ အသိပညာစီမံခန့်ခွဲမှု စနစ်ကောင်းတစ်ခုသည် ယင်းသို့တစ်ဦးချင်း၊ တစ်ယောက်ချင်း၏ အတော်ဆုံး၊ အကောင်းဆုံးအရည်အသွေး အလေ့အကျင့်များအား ဖော်ထုတ်ခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းထားသိုခြင်း နှင့် အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ဖြန့်ချိဝေငှပေးခြင်းများ ပြုလုပ်နိုင်ရပါမည်။

တစ်နည်းအားဖြင့် တိတ်တိတ်ပုန်းအသိပညာကို ပွင့်လင်းတိကျပြည့်စုံသော အသိပညာဖြစ်လာ အောင် ပြောင်းလဲပေးနိုင်သောကြောင့် ဝန်ထမ်းအားလုံး၏ အရည်အသွေးကို အမြင့်မားဆုံးအခြေအနေ ရောက်အောင်မြှင့်တင်ပေးနိုင်သည့်အပြင် အဖွဲ့အစည်း၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကိုလည်း လျင်မြန်စေပါသည်။

ယခုအခါ ပတ်ဝန်းကျင်တို့၏ ပြောင်းလဲမှုသည် အပိုင်းလိုက်၊ အပိုင်းလိုက်၊ လျင်မြန်သော အရှိန် အဟုန်ဖြင့် ပြောင်းလဲလာလျက်ရှိနေကြပြီဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုကို ခေါင်းဆောင်မည့်သူသည် မည်သည့်ပြောင်းလဲမှုမျိုးကိုမဆို (မည်မျှပင် တစ်ဆက်တစ်စပ်တည်း မရှိစေ ကာမူ) အောင်မြင်စွာ ကိုင်တွယ်နိုင်စွမ်းရှိရပါမည်။

ထိုသို့ကိုင်တွယ်နိုင်ရန်အတွက် မိမိ၏အဖွဲ့အစည်းကို အလွန်နိုးကြား၍ လွယ်ကူလျင်မြန်စွာ လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်း (Agility) ရှိအောင် တည်ဆောက်ထားရမည်ဖြစ်၏။ ယင်းသို့ အဖွဲ့အစည်းအား လွယ်ကူလျင်မြန်စွာ လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်းရရှိစေရန်အတွက် တစ်ခုတည်းသောနည်းလမ်းမှာ အဖွဲ့အစည်း၏ အသိပညာအခြေခံကို အလိုအလျောက်ကိုက်ညီပေးနိုင်သော သင်ယူမှုကွင်းများ (Learning Loops) ဖန်တီးပေးနိုင်စွမ်းရှိသည့် အသိပညာစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် အဖွဲ့အစည်းကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေလိုသော် အသိပညာကို စနစ် တကျစီမံခန့်ခွဲရန် လိုအပ်ကြောင်း အခိုင်အမာထောက်ခံဖော်ပြလိုက်ရပါပေသည်။

အသိပညာကိုစီမံခန့်ခွဲရာတွင် ရင်ဆိုင်ရမည့် ပြဿနာများ

မည်သည့်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုတွင်မဆို အခက်အခဲပြဿနာကို ရင်ဆိုင်ကျော်လွှားခြင်း မပြုဘဲမရနိုင် ပါ။ အသိပညာစီမံခန့်ခွဲမှုတွင်လည်း အခက်အခဲပြဿနာ အများအပြားရှိပါသည်။ လူတို့သည် ထောက်ပံ့ နိုင်စွမ်းနှင့် ဝယ်လိုအား (Supply and Demand) အကြား ဆက်စပ်နေမှု အယူအဆကို အလို အလျောက်လိုက်နာလေ့ရှိကြပါသည်။ ဈေးကွက်သဘောတရားနှင့် လိုအပ်ချက်အခြေအနေပြောင်းလဲမှုမရှိ လျှင် ၎င်း၏ကောင်းကွက်များ၊ သို့မဟုတ် (ကျွမ်းကျင်မှုများ) ကို ကန့်သတ်ပေးထားခြင်းဖြင့် ဈေး ကောင်း၊ သို့မဟုတ် (လုပ်ခကောင်း) ရရှိနိုင်လိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ ထို့ကြောင့်ပုဂ္ဂလိကရှုထောင့် မှကြည့်လျှင် လူသည်အခြားသူများနှင့်ယှဉ်ပြိုင်နေရသော အခြေအနေမျိုး၌ ၎င်း၏ပြိုင်ဘက်ကင်းသော အသိပညာကို မျှဝေပေးရန် မည်သို့မျှစဉ်းစား၍ ရမည်မဟုတ်ပါ။ ဤအချက်သည် အသိပညာကို စီမံခန့် ခွဲသည့်နေရာတွင် အဓိက အခက်အခဲတစ်ခုဖြစ်သည်။

နည်းပညာ မရင့်ကျက်မှုသည်လည်း ပြဿနာတစ်ခုဖြစ်သည်။ အသိပညာစီမံခန့်ခွဲရာတွင် စနစ်ဟောင်းသမားများ၊ ရှေးထုံးစဉ်လာစနစ်များနှင့် ပေါင်းစပ်ရာ၌ နည်းပညာကွာခြားမှုကြောင့် အခက် အခဲတွေ့ရနိုင်ပါသည်။ အသိပညာအခြေပြုသင်တန်းကျောင်းများ စက်ရုံအလုပ်ရုံများ၌ပင် အသိပညာရင့် ကျက်မှုသည် ကျွမ်းကျင်မှုနည်းပါးခြင်း၊ သင်ယူဆဲ၊ သင်ယူစဖြစ်နေခြင်းကြောင့် အခက်အခဲတွေ့နိုင်ပါ သည်။ အသိပညာစီမံခန့်ခွဲမှုသည် ငွေနှင့်ဆက်၍လုပ်ရသော အလုပ်ဖြစ်သောကြောင့် ငွေကုန်ကြေးကျ

များနိုင်ခြင်းသည်လည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့် အခက်အခဲတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ တိမ်မယောင်နှင့်နက်သော ပြဿနာတစ်ခုမှာ ခေါင်းဆောင်များ၏ ဆင်ခြင်တုံတရားဖြစ်သည်။ အဖွဲ့အစည်းကို တိုးတက်စေလိုသော စေတနာချင်းတူသော်လည်း အချို့ခေါင်းဆောင်များသည် အယူအဆပိုင်းထက် နည်းပညာပိုင်းကို ပို၍ဦးစားပေးကြခြင်း (Technological First rather than concepts) ဖြစ်သည်။ နည်းပညာရယူလိုမှုအပိုင်းကိုသာ အစဉ်အမြဲဦးစားပေးကြလျှင် အသိပညာစီမံခန့်ခွဲမှု၌ ရှုပ်ထွေးမှုများစွာဖြစ် ပေါ်ပြီး တစ်ချိန်တွင် အဖွဲ့အစည်း၏ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု တုံ့ဆိုင်းသွားလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ ခေါင်းဆောင်သည် မိမိဦးဆောင်သောအဖွဲ့အစည်း ယခုဘယ်နေရာမှာ ရောက်နေသလဲ၊ ဘယ်နေရာထိရောက်အောင်သွားမလဲဆိုသည့်အချက်ကိုဖော်ထုတ်၍အယူအဆပိုင်းဆိုင်ရာကို ဦးစွာရှင်းလင်းစေရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့နောက်မှ မိမိသုံးစွဲသွားလိုသည့် လက်သုံးကိရိယာကို ရွေးချယ်သတ်မှတ်ခြင်းသည်သာ မှန်ကန်သော နည်းလမ်းဖြစ်ပါသည်။

အသိပညာစီမံခန့်ခွဲမှု၏စွမ်းပကား

အဖွဲ့အစည်း၏စွမ်းဆောင်ရည်တိုးတက်စေရေးအတွက် သတင်းအချက်အလက်ကို မျှဝေပေးနိုင်စွမ်းရှိခြင်းသည် အသိပညာစီမံခန့်ခွဲမှု၏ စွမ်းပကားတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ ယခုခေတ်တွင် အလုပ်တို့၏ သဘောသဘာဝမှာ အမြဲပြောင်းလဲနေသည်ကို သိထားရမည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် အဖွဲ့အစည်း၏ထိရောက်အောင်မြင်မှုကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းထားလိုသည်ဟု ဆိုပါလျှင် အသိပညာများကို ရှေးရိုးနည်းအတိုင်း သိုဝှက်ထိန်းသိမ်းထားလိုသောပုံစံထက်၊ အသိပညာကို မျှဝေပေးတတ်သောပုံစံက ပို၍စွမ်းအားကြီးမားသည်ကိုလည်း နားလည်သဘောပေါက်ရန် လိုပါသည်။ ဥပမာ အင်တာနက်တွင် ကျွန်ုပ်တို့ဖြည့်သွင်းပေးနိုင်သော သတင်းအချက်အလက်ပမာဏထက် ကျွန်ုပ်တို့ထုတ်ယူသုံးစွဲရသော သတင်းအချက်အလက်များက အဆပေါင်းမြောက်မြားစွာ ပိုသာလွန်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ အင်တာနက်သည် ကျွန်ုပ်တို့၏ အလုပ်အကိုင်စွမ်းဆောင်ရည်ကို များစွာမြှင့်တင်ပေးနိုင်ခဲ့ကြောင်းကိုလည်းကောင်း ကျွန်ုပ်တို့အားလုံးက အသိအမှတ်ပြုထားကြပြီးဖြစ်ပါသည်။ ပညာရှင်များ၏ခန့်မှန်းခြေအရ ခရစ် ၂၀၁၀-ပြည့်နှစ်နောက်ပိုင်းတွင် လူတစ်ဦးချင်းစီ၏ လုပ်အားမှ ထွက်ရှိမှုသည် အခြားဒေသ/အခြားသူများထံမှ တင်သွင်းမှုအပေါ် အနည်းဆုံး ၅၀-ရာခိုင်နှုန်း မှီခိုနေရမည်ဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ မိမိကလည်း သူတစ်ပါးအတတ်ပညာကို မှီခိုရသလို၊ သူတစ်ပါးကလည်း မိမိ၏အတတ်ပညာ၊ ကျွမ်းကျင်မှုကို အသုံးချလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုသည် စွမ်းဆောင်ရည်မြင့်မားရေးအတွက် သတင်းအချက်အလက်များကို မျှဝေပေးခြင်းသည် အလုပ်အကိုင်သဘာဝအသစ် (New nature of work) ဖြစ်ပြီး ရလဒ်အများဆုံး ထွက်ပေါ်လာစေသည့် စနစ်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြလိုပါသည်။

အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုတွင် အသိပညာစီမံခန့်ခွဲမှုစွမ်းပကားအပေါ် အာရုံစိုက်၍ အလုပ်လုပ်သော စနစ်သစ်ကို လက်ခံကျင့်သုံးနေပြီဆိုလျှင် ထိုအဖွဲ့အစည်း၌ မှန်ကန်သောအခြေခံအဆောက်အအုံ ရရှိထားပြီဟု မှတ်ယူရပါမည်။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်တို့သည် အဖွဲ့အစည်းကို လမ်းကြောင်းမှန်အောင် ထိန်းကျောင်းပေးရန်သာလိုပါတော့မည်။ နည်းပညာ၊ မက်လုံး၊ ပြုစုပျိုးထောင်မှု၊ ခေါင်းဆောင်မှု စသည်ဖြင့် လိုအပ်ချက်များ ဖြည့်တင်းပေးရပါမည်။ ကျွန်ုပ်တို့ဦးဆောင်သော အဖွဲ့အစည်းသည် အသိပညာဝေငှခြင်းဖြင့် အလုပ်ကိုပိုမိုကောင်းမွန်စွာ လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်နှင့် ပိုမိုထိရောက်မှုရှိစေရန် စွမ်းဆောင်နိုင်ပါလိမ့်မည်။

အတိတ်ကာလက ချိုးကပ်ခဲ့သော နည်းစနစ်ဟောင်းများကို ဖယ်ခွာချလျက် ပိုမိုကောင်းမွန်သော အသိပညာစီမံခန့်ခွဲမှု အလေ့အကျင့်များဖြင့် နေ့စဉ်နှင့်အမျှ အကျိုးကျေးဇူးဖြစ်ထွန်းအောင် စွမ်းအားပြသနိုင်မည့် လုပ်သားအဖွဲ့ (Work force) ကို တည်ဆောက်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ အဖွဲ့အစည်း၏အားနည်းချက်၊ ချို့ယွင်းချက် အပြစ်အနာအဆာများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်တွေ့ရှိနိုင်မည့်အပြင် ကောင်းမွန်သော အလေ့အကျင့်များဖြင့် ချက်ချင်းအစားထိုးသွားနိုင်ပါမည်။ ဤသို့ဖြင့် လုပ်ငန်းခွင်စွမ်းဆောင်ရည်သည် မလွဲမသွေတိုးတက်လာမည်ဖြစ်ပါသည်။

အသိပညာစီမံခန့်ခွဲမှုအပေါ် ဝေဖန်ချက်

အသိပညာစီမံခန့်ခွဲမှုအကြောင်း အကောင်းမြင်ရှုထောင့်မှ ဆွေးနွေးဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။ ဤနေရာတွင် အသိပညာစီမံခန့်ခွဲမှုကို လက်မခံနိုင်သောအုပ်စုများ၏ အဆိုအချို့ကိုလည်း ထည့်သွင်းဖော်ပြသွားလိုပါသည်။

“လူသည်စက်ရုပ်မဟုတ်၍ ကွန်ပျူတာသင်္ကေတများအတိုင်း လိုက်နာနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်။ အသိပညာဆိုသောသဘာဝမှာ စီမံခန့်ခွဲ၍မရ၊ စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုသည်မှာ ထိန်းချုပ်မှုနည်းလမ်းများကို အသုံးပြုခြင်းဖြစ်ပြီး အသိပညာသည်အထိန်းအကွပ်မရှိသော တီထွင်ဖန်တီးမှု၊ ဆက်စပ်တွေးခေါ်မှု၊ အချေအတင် အငြင်းပွားမှုများအပေါ်အားထားရသည်ဖြစ်သောကြောင့် ရေရှည်တွင် ထိန်းချုပ်မှုသည် အသိပညာဖန်တီးမှုအပေါ် နှိပ်ကွပ်သွားနိုင်သည်။”

“သဘာဝလောကကြီးသည် သူ့သဘောနှင့်သူဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာသကဲ့သို့ လူသားတို့၏ အသိပညာသည်လည်း သူ့သဘောနှင့်သူတိုးတက်ခြင်း၊ ဆုတ်ယုတ်ခြင်းရှိနိုင်သည်။ လမ်းကြောင်းမှန်ညွှန်ပြမှု၊ လမ်းကြောင်းမမှားရန် ကာကွယ်မှုအချို့ ပြုလုပ်နိုင်သော်လည်း ဤသို့ပြုလုပ်ခြင်းသည် အသေးအဖွဲ့သာဖြစ်ပြီး အထက်ပါ သဘာဝလောကကြီးတွင် ဆက်နွှယ်ဖြစ်ပေါ်နေသော သဘောတရားကို ကြီးမားသော ဝင်ရောက်စွက်ဖက်မှုပြုနိုင်မည်မဟုတ်” လက်ဆုပ်လက်ကိုင်မရှိသော အသိပညာကို စီမံခန့်ခွဲမှုမရနိုင်သောကြောင့် အသိပညာစီမံခန့်ခွဲမှုအစား အသိပညာဝေငှခြင်းနှင့် သတင်းအချက်အလက်စီမံခန့်ခွဲခြင်း (Knowledge Sharing & Information Management) သာ လုပ်သင့်သည်။”

အထက်ပါအဆိုများအရဆိုလျှင် အသိပညာသည် လူသားတို့၏ဦးနှောက်အတွင်း၌သာရှိပြီး စီမံခန့်ခွဲ၍မရ၊ ဝေငှ၍သာရနိုင်သည်။ အသိပညာစွမ်းဆောင်ရည်မြင့်မားသော လူ့အဖွဲ့အစည်းဖြစ်လာစေရန်အတွက် ကျွန်ုပ်တို့သည် အသိပညာဝေငှမှုကို မြှင့်တင်ပေးခြင်း (Cultural Change) ကို သတင်းအချက်အလက်များ သိုလှောင်သိမ်းဆည်းထားပြီး ပြန်လည်ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်း (တစ်နည်းအားဖြင့်) အဖွဲ့အစည်းအတွက် ဆီလျော်သော အခြေခံအဆောက်အအုံ (Appropriate infrastructure) နှင့်ပေါင်းစပ်ပေးရန် လိုအပ်ကြောင်း ကောက်ချက်ချနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

နိဂုံး

ယခုခေတ်သည် အသိပညာခေတ်ဖြစ်သည်ဟုဆိုသော်လည်း တိတိကျကျပြောရလျှင် အသိပညာခေတ်၏ ဝင်စကားလဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့ဖြတ်သန်းလာခဲ့ရသော စက်မှုခေတ်နှင့် ယခုအသိပညာခေတ်ကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ကြစေလိုပါသည်။ စက်မှုခေတ်၏ထင်ရှားသော အမှတ်လက္ခဏာမှာ စွမ်းအားသုံးအင်ဂျင်စက်ဖြစ်သည်။ အသိပညာခေတ်၏ အမှတ်လက္ခဏာမှာ ပရိုဂရမ်များ၏စေစားရာအတိုင်း လုပ်ပေးရသည့် ကွန်ပျူတာများဖြစ်သည်။ စက်မှုခေတ်က ဦးစားပေးခံရသော အသိပညာသည် သမားရိုးကျသိပ္ပံနှင့်နည်းပညာဖြစ်သည်။

ထိုခေတ်က သိပ္ပံပညာရှင်အများစုသည် တွေ့ရှိပြီးသော သိပ္ပံနှင့်နည်းပညာများကို ရယူသုံးစွဲတတ်သူများဖြစ်ပြီး အနည်းစုသည်သာ တီထွင်သူများဖြစ်ကြသည်။ ထိုစဉ်က ကျွန်ုပ်တို့လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွက် အရေးအကြီးဆုံးအချက်သည် အသင့်သုံးစွဲနိုင်သော သိပ္ပံနှင့်နည်းပညာများကို အလျင်အမြန်တတ်ကျွမ်းနားလည် အသုံးချနိုင်ရေးပင်ဖြစ်ခဲ့သည်။

ပညာခေတ်တွင် ဦးစားပေးခံရသော အသိပညာမှာ ဖန်တီးမှုဖြစ်သည်။ လက်ရှိပညာရှင်များတွင် ဆန်းသစ်တီထွင်ဖန်တီးသူအများစုဖြစ်လာသည်။ယခုခေတ်ကျွန်ုပ်တို့ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွက် အရေးကြီးဆုံးသောအချက်မှာ အသစ်အသစ်သော အယူအဆများ၏ ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်မှုမှာ မြန်ဆန်လွန်းလှပြီး အဟောင်းဟောင်းသော အယူအဆများသည် မရှေးမနှောင်းမှာပင် တိမ်ကောပျောက်ကွယ်သွားကြသည့်အရှိန်အဟုန်မြင့်မားလှသော အသစ်အဟောင်းပြောင်းလဲမှုဖြစ်စဉ် (တစ်နည်းအားဖြင့်) အသိပညာခေတ်

၏လုပ်နည်းပုံစံသစ်ကို အမိလိုက်ပါနိုင်ရေးပင်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အသိပညာခေတ်တွင် လူချင်းတူ တူ သူချင်းမျှမျှနေလိုသော လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်သည် အောက်ပါအချက်နှစ်ရပ်ကို မဖြစ်မနေလိုက်နာ ဆောင်ရွက်သွားရန် လိုအပ်ကြောင်း ဖော်ပြရင်း နိဂုံးချုပ်လိုက်ပါသည်။

(က) စဉ်ဆက်မပြတ်လေ့လာရေးသည် အသိပညာခေတ်၏ လူနေမှုပုံစံဖြစ်သည်။ အသိပညာ တိုးတက်ဖြစ် ပေါ်ပြောင်းလဲမှုမှန်သမျှကို ရင်ပေါင်တန်းလိုက်နိုင်စေရန်အတွက်လည်း ကောင်း၊ အယူအဆပြောင်းလဲမှုများကို အလိုက်သင့် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်တတ်စေရန် အတွက်လည်းကောင်း၊ ကြီးသူငယ်သူမဟူ၊ မည်သူမဆိုပညာခေတ်တွင် စဉ်ဆက်မပြတ် လေ့လာနေရမည်။

ဘယ်လောက်တော်တော်၊ ဘယ်လောက်တတ်တတ် ရှိရင်းစွဲအသိပညာသည် အသိပညာ ခေတ်အတွက် လုံလောက်မှုမရှိသေးကြောင်း နားလည်ထားအပ်သည်။

(ခ) ဆန်းသစ်တီထွင်ဖန်တီးမှုသည် အသိပညာခေတ်၏ မောင်းနှင်အားဖြစ်သည်။ ဝေဖန်သုံး သပ်ခြင်းစွမ်းရည်နှင့် ကြံဆတီထွင်ဖန်တီးတတ်ခြင်းစွမ်းရည်တို့သည် ဆက်စပ်နေသည် ဖြစ်၍ လူငယ်လူရွယ်တို့ကို ယင်းစွမ်းရည်နှစ်ရပ်လုံး ရရှိလာစေရန် အစဉ်တစိုက်အခြေ အနေဖန်တီးပေးရင်း လေ့ကျင့်ပြုစုပျိုးထောင်ပေးရမည်။

- ၁။ Birkelt, B. "Knowledge Management" Chartered Accountants Journal, Feb. 1995
- ၂။ Davenport, T.H. "Coming Soon: CKO" Information Week, sept 1994.
- ၃။ Gawin, D.A "Building a leading Organization" Business Gedit, Jan 1994.
- ၄။ Hanna buss, S. "Knowledge Management" 1987.
- ၅။ Journal for Quality Participation, Hewlett – Packard Executive Intelligence.
- ၆။ Knowledge Management Journal (UK)
- ၇။ Koul E.Sacilay "What is Knowledge Management".